

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie forum europejskiego społeczeństwa obywatelskiego na rzecz zrównoważonego rozwoju

(opinia rozpoznawcza)

(2016/C 303/09)

Sprawozdawca: Brenda KING

Współsprawozdawca: Roman HAKEN

Dnia 16 grudnia 2015 r. przyszła prezydencja niderlandzka, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

forum europejskiego społeczeństwa obywatelskiego na rzecz zrównoważonego rozwoju

(opinia rozpoznawcza).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię w dniu 11 maja 2016 r.

Na 517. sesji plenarnej w dniach 25–26 maja 2016 r. (posiedzenie z dnia 26 maja 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 148 do 1 (nikt nie wstrzymał się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje program działań ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030. Uważa, że przyjęcie tego programu wraz z porozumieniem klimatycznym z Paryża (COP 21) to wielki przełom w ustalaniu na skalę światową kierunku działań mających na celu wyeliminowanie ubóstwa, zapewnienie dobrobytu dla wszystkich oraz ochronę zasobów naturalnych planety w zintegrowany sposób.

1.2 Komitet zaleca utworzenie we współpracy z Komisją i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego europejskiego forum na rzecz zrównoważonego rozwoju („forum”), jako platformy angażującej szeroki krąg organizacji społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron w tworzenie ram realizacji tego programu w UE i jego stałego monitorowania i przeglądu.

1.3 Nowy program, obejmujący 17 celów zrównoważonego rozwoju, jest uniwersalny i stosuje się zarówno do krajów rozwijających się, jak i krajów rozwiniętych, a wymagać będzie od wszystkich stron przemian transformacyjnych. UE i jej państwa członkowskie będą musiały dostosować wszystkie swoje polityki, nie tylko rozwojowe, w wyważony i spójny sposób.

1.4 Jako jedna z sił napędowych w przygotowaniu programu działań ONZ do roku 2030, UE i jej państwa członkowskie powinny dawać przykład, wprowadzając ten program w praktyce i ustanawiając ramy zarządzania. Komitet z zadowoleniem przyjmuje zatem zamiar opublikowania przez Komisję w 2016 r. nowej inicjatywy zatytułowanej *Kolejne działania mające zapewnić Europie zrównoważoną przyszłość* z uwagi na przyjęte w niej nowe i najpilniej potrzebne podejście do zapewnienia w Europie wzrostu gospodarczego oraz zrównoważonego rozwoju społecznej i środowiskowego po 2020 r. oraz wdrożenia celów zrównoważonego rozwoju w europejskiej polityce wewnętrznej i zewnętrznej w zintegrowany sposób⁽¹⁾. Komitet wzywa Komisję do przyznania tej inicjatywie wysokiego priorytetu i uwzględnienia w niej również ram zarządzania partycypacyjnego. Uważa, że inicjatywa ta jest koniecznym krokiem w kierunku umocnienia koncepcji zrównoważonego rozwoju w całej Europie poprzez wprowadzenie zintegrowanej strategii na rzecz zrównoważonej Europy w zglobalizowanym świecie w horyzoncie czasowym sięgającym co najmniej 2030 r., stanowiącej ramy wdrażania na poziomie krajowym.

⁽¹⁾ COM(2015) 610 final.

1.5 Komitet zobowiązuje się wnieść wkład w pełne wdrożenie w UE programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030. Na podstawie wieloletniego doświadczenia w kontaktach ze społeczeństwem obywatelskim Komitet czuje się szczególnie kompetentny, by przyczynić się do silnego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w tym kontekście.

1.6 Aby umocnić demokratyczny i pluralistyczny proces decyzyjny, przypisując jednocześnie większą rolę społeczeństwu obywatelskiemu, należy dopracować system zarządzania partycypacyjnego na poziomie UE.

1.7 Forum zrównoważonego rozwoju, rekomendowane przez EKES, ułatwi dialog i komunikację między instytucjami UE i zainteresowanymi podmiotami pozarządowymi oraz między podmiotami pozarządowymi z różnych regionów w sprawie postępów na drodze do zrównoważonego rozwoju w UE. Wpłynie na zwiększenie świadomości na temat programu działań do 2030 r., umożliwi rzeczową dyskusję i zwiększy poczucie odpowiedzialności wszystkich zaangażowanych stron.

1.8 Komitet jest przekonany, że organizacja forum będzie wykonalna z praktycznego punktu widzenia i przyniesie korzyści różnym zaangażowanym stronom. Przekonanie to opiera się na dogłębnej analizie przedstawionej w opinii, obejmującej wysłuchania i posiedzenia, podczas których zainteresowane strony wyraziły poparcie dla koncepcji stworzenia forum; wzięto także pod uwagę bardzo udany przykład Europejskiego Forum Migracji.

1.9 Mając na uwadze, że realizacja celów zrównoważonego rozwoju jest nową dziedziną polityki, odpowiednie ramy zarządzania nadal oczekują na ustanowienie i utrwalenie w nadchodzących latach. Struktura forum powinna zatem umożliwiać elastyczność w celu dostosowania do zmiany ogólnych ram zarządzania.

1.10 Forum powinno obejmować szerokie spektrum przedstawicieli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i stowarzyszeń zainteresowanych podmiotów, w tym pochodzących z sektora prywatnego i związków zawodowych. Należy uczynić skład forum możliwie jak najszerszym, jednak z zachowaniem możliwości efektywnego działania i zarządzania nim. Forum powinno być także otwarte na inicjatywy oddolne w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Udział środowiska naukowego i przedstawicieli ośrodków badawczych zapewniłby możliwość merytorycznej debaty.

1.11 Zasadnicze znaczenie ma udział Komisji Europejskiej na wysokim szczeblu; zaproszeni zostaną też przedstawiciele Rady UE i Parlamentu. Oczekuje się również na współpracę z Komitetem Regionów. Reprezentowani powinni być też przedstawiciele krajowych rad zrównoważonego rozwoju oraz krajowych rad społeczno-gospodarczych, jak również podobnych organów krajowych, które działają na rzecz postępu w zakresie zrównoważonego rozwoju.

1.12 Forum winno być zarządzane przez radę składającą się w większości z członków wywodzących się z organizacji społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron oraz z innych członków, reprezentujących Komisję i EKES.

1.13 Musi być dobrze wbudowane w wielopoziomowy proces realizacji, monitorowania i oceny celów zrównoważonego rozwoju. Jego organizacja powinna zapewniać ciągłość prac, powinna przewidywać co najmniej jedno posiedzenie w roku i uwzględnić m.in. przygotowania UE do corocznego Forum Politycznego Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego Rozwoju pod auspicjami ONZ. Forum powinno służyć jako platforma do omawiania kwestii dotyczących projektu, ustanowienia i metod unijnych ram realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Ponadto forum powinno ułatwiać zaangażowanie swoich członków w międzyrządową kontrolę realizacji celów zrównoważonego rozwoju prowadzoną przez państwa członkowskie.

2. Wprowadzenie

2.1 Podczas zorganizowanego przez ONZ Szczytu w sprawie Zrównoważonego Rozwoju w dniach 25–27 września 2015 r. światowi przywódcy przyjęli program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 zawierający zbiór 17 celów zrównoważonego rozwoju, które mają zostać osiągnięte do 2030 r.

2.2 W regionie europejskim UE będzie odgrywać kluczową rolę we włączaniu nowego programu do polityk europejskich, informowaniu o nim, określaniu kamieni milowych, koordynowaniu i dostarczaniu wytycznych oraz monitorowaniu postępów i zapewnianiu jakości wzajemnych ocen (krajowych).

2.3 W dążeniu do realizacji celów zrównoważonego rozwoju należy koniecznie ustanowić odpowiednie mechanizmy zarządzania na szczeblach globalnym, regionalnym, krajowym i lokalnym. Opierając się na podejściu zakładającym uczestnictwo wielu stron oraz na zasadach przejrzystości, rozliczalności i wzmacniania pozycji obywateli – społeczności lokalne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe i inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego muszą odgrywać aktywną rolę na wszystkich szczeblach polityki.

2.4 W swoim raporcie informacyjnym⁽²⁾ Komitet zbadał sposoby uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego we wdrażaniu programu na okres do 2030 r. w UE oraz przedstawił zalecenia dotyczące wzmocnionego zarządzania partycypacyjnego. Główne zalecenia z tego raportu stanowią podstawę wnioskowanego forum.

2.5 Po przedstawieniu raportu Komisji, Forum Politycznemu Wysokiego Szczebla ONZ, grupom roboczym Rady i innym konferencjom prezydencja niderlandzka w Radzie UE zwróciła się do Komitetu o sporządzenie opinii rozpoznawczej w sprawie sposobów praktycznego ustanowienia mechanizmu służącego zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu UE, a także sposobów jego finansowania i zarządzania nim, tak aby stanowił skuteczne narzędzie zarządzania partycypacyjnego programem działań do roku 2030. Zalecenia zawarte w niniejszej opinii powinny ułatwić późniejsze decyzje polityczne dotyczące wprowadzenia takiego mechanizmu.

3. Zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron w zrównoważony rozwój

3.1 Proces prowadzący do utworzenia programu działań ONZ do roku 2030 oparto na szeroko zakrojonym dialogu uczestniczącym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron mającymi znaczny wkład w opracowanie celów zrównoważonego rozwoju w ramach Otwartej Grupy Roboczej ONZ. Takie podejście oparte na włączeniu to konieczność, ponieważ społeczeństwo obywatelskie ma do odegrania kluczową rolę na każdym etapie cyklu polityki zrównoważonego rozwoju (tj. na etapie ustalania celów i założeń, strategii realizacji oraz programów polityki, wdrażania i monitorowania). Postęp w zakresie zrównoważonego rozwoju jest możliwy jedynie, jeśli pochodzi bezpośrednio od zaangażowanych i innowacyjnych przedsiębiorstw, społeczności lokalnych i obywateli.

3.2 Jednym z najważniejszych ustaleń poprzedniego raportu informacyjnego EKES-u było stwierdzenie, że zaangażowanie zainteresowanych stron w zrównoważony rozwój sprawdza się najlepiej, jeśli jest zorganizowane jako uporządkowany i ciągły proces, a nie gdy jest realizowane w formie niepowiązanych ze sobą tematycznych lub doraźnych konsultacji. Zorganizowany proces daje zainteresowanym stronom możliwość planowania z wyprzedzeniem i wnoszenia wkładu popartego należytą analizą.

3.3 Należy w tym kontekście odnotować istnienie różnych definicji społeczeństwa obywatelskiego. Choć niektórzy dokonują rozróżnienia między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanymi w ochronę dóbr publicznych a tymi działającymi w sektorze prywatnym, Komitet posługuje się szerokim pojęciem „zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego” obejmującym wszystkie grupy i organizacje, w ramach których ludzie działają wspólnie i wyrażają swoje stanowisko, w tym organizacje sektora prywatnego, związki zawodowe i inne grupy interesu⁽³⁾. Zalecenia zawarte w niniejszej opinii opierają się na szerokiej koncepcji społeczeństwa obywatelskiego, obejmującej wszystkie podmioty pozarządowe w sposób wszechstronny i różnorodny, gdyż do realizacji celów zrównoważonego rozwoju niezbędne jest zaangażowanie wszystkich grup społecznych i sektorów.

4. Europejskie forum na rzecz zrównoważonego rozwoju – wartość dodana

4.1 Komitet ma wieloletnie doświadczenie w kontaktach z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich sektorów oraz w tworzeniu wartości poprzez dialog i konkretne działania z europejskimi decydentami. Komitet promował ambitny program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, wydając kilka opinii oraz organizując we współpracy z Komisją i różnymi organami ONZ serię konferencji i warsztatów. Przy okazji negocjacji na temat programu działań do 2030 r. stały się one platformą dialogu społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu UE. Komitet proponuje obecnie, aby dalej rozwijać te działania i przekształcić je w strukturę bardziej stałą i stabilną.

⁽²⁾ Raport informacyjny EESC-2015-1169 z dnia 17 września 2015 r. Do raportu dołączona została zlecona przez Komitet i przeprowadzona przez forum zainteresowanych stron analiza pt. „Budując Europę, której chcemy – Modele zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w realizację agendy na okres po 2015 r.”, czerwiec 2015 r.

⁽³⁾ Art. 300 ust. 2 TFUE.

4.2 Na podstawie oceny przedstawionej w raporcie Komitet zamierza utworzyć europejskie forum na rzecz zrównoważonego rozwoju („forum”) w partnerstwie z Komisją i przedstawicielami zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron.

4.3 Forum powinno zapewnić regularną, stabilną, zorganizowaną i niezależną platformę na potrzeby dialogu z udziałem społeczeństwa obywatelskiego na temat zrównoważonego rozwoju na poziomie UE. Należy się w nim skupić na następujących zadaniach:

- stworzenie ram dialogu na temat zrównoważonego rozwoju i ułatwienie współpracy między instytucjami UE a zainteresowanymi podmiotami pozarządowymi oraz między podmiotami pozarządowymi z różnych środowisk,
- stworzenie przestrzeni dla organizacji pozarządowych, podmiotów i oddolnych inicjatyw z myślą o wymianie sugestii, sprawdzonych rozwiązań i pomysłów na skuteczne wdrożenie programu działań 2030,
- zapewnienie silnego zaangażowania podmiotów pozarządowych w stałe monitorowanie i przegląd programu działań 2030,
- w tym celu organizowanie stałego dialogu ze spotkaniami, któremu towarzyszyć będą inne środki komunikacji, takie jak platforma internetowa.

4.4 Wartością dodaną tego forum będzie:

- **Nawiązywanie kontaktów:** Jako koordynator forum EKES wykorzystałby swoją zdolność dotarcia do różnych zainteresowanych stron i do zapewnienia integracji międzysektorowej.
- **Informowanie i doradztwo:** Forum ukazywałoby zarówno sukcesy, jak i niedociągnięcia i porażki polityki na rzecz wdrażania celów zrównoważonego rozwoju w sposób merytoryczny. Działałoby na rzecz powodzenia dzięki doświadczeniu wielu zainteresowanych podmiotów, wymianie sprawdzonych rozwiązań, zapewnieniu perspektywy długoterminowej i przedstawieniu nowych perspektyw.
- **Podnoszenie świadomości i tworzenie poczucia odpowiedzialności:** Forum będzie podnosić świadomość na temat programu działań do roku 2030, jak również będzie wzmacniać poczucie odpowiedzialności poprzez zaangażowanie w ten proces różnych zainteresowanych stron.
- **Partnerstwo:** Forum mogłoby ułatwić partnerstwa z udziałem wielu zainteresowanych stron na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE.

4.5 Forum oferuje możliwość pogłębionego dialogu, osiągnięcia konsensusu i wychwytywania kwestii spornych. Nie zabiera głosu w imieniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego ani nie zastępuje kampanii realizowanych przez uczestniczące w nim organizacje. Komitet docenia skuteczną działalność organizacji pozarządowych i innych stowarzyszeń opowiadających się za ambitnym wdrożeniem programu działań 2030 w UE. Zaprasza je wszystkie do uczestnictwa w forum, które mogą wykorzystać jako platformę do przekazywania swojego stanowiska i angażowania się w dialog z szerszym kręgiem zainteresowanych stron i instytucji UE.

4.6 Swoją propozycję Komitet opiera również na pozytywnych doświadczeniach kilku państw członkowskich UE w zakresie skutecznego wkładu krajowych rad zrównoważonego rozwoju w procesy decyzyjne rządów krajowych, społeczności lokalnych i przedsiębiorstw, odzwierciedlającego szerszą debatę na temat zrównoważonego rozwoju. Członkowie krajowych rad zrównoważonego rozwoju reprezentują społeczeństwo obywatelskie, grupy interesu oraz stowarzyszenia zainteresowanych stron, a także stowarzyszenia przedsiębiorców i związków zawodowych. Są mianowani przez rząd, a struktury instytucjonalne mogą się różnić w zależności od konkretnych warunków krajowych. Rady te, nie zastępując legalnych systemów reprezentacji interesów, porozumiewają się z decydentami na najwyższym szczeblu i zajmują różnymi działaniami i zadaniami:

- doradzają rządowi,

- zrzeszają zainteresowane strony, docierają do grup docelowych i rozszerzają integrację pionową,
- monitorują postępy,
- ułatwiają polityczny proces uczenia się, w szczególności poprzez dokonywanie wzajemnych ocen,
- ustalają program działań,
- stymulują działalność informacyjną poświęconą pojęciu zrównoważonego rozwoju.

4.7 Przykład Europejskiego Forum Migracji (EFM) dowodzi korzyści wynikających z podobnej platformy, zorganizowanej przez EKES. EFM zostało utworzone w 2009 r. przez Komisję Europejską we współpracy z EKES-em jako Europejskie Forum Integracji⁽⁴⁾. Zważywszy na sukces Europejskiego Forum Integracji, podjęto decyzję o rozszerzeniu jego zakresu o kwestie dotyczące imigracji i azylu. Zrzesza ono około 200 uczestników, w tym około 120 organizacji społeczeństwa obywatelskiego, 20 przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, przedstawicieli państw członkowskich UE oraz instytucji unijnych.

4.8 W 2012 r. DG ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju z sukcesem utworzyła na szczeblu UE forum polityczne ds. rozwoju jako przestrzeń dialogu z udziałem wielu zainteresowanych stron, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i samorządów z państw UE i krajów partnerskich, w celu zapewnienia skutecznych konsultacji i wkładu na rzecz unijnych polityk i programów dotyczących rozwoju. Wśród uczestników tego forum są organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju, związki zawodowe, spółdzielnie, fundacje i organizacje charytatywne, samorządy, izby handlowe, organizacje praw człowieka, organizacje humanitarne i pomocowe, organizacje działające na rzecz ochrony środowiska i organizacje młodzieżowe. Jednakże forum to obejmuje jedynie aspekty unijnej polityki zewnętrznej i polityki rozwojowej, w szczególności poprzez zapewnienie dogłębnego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim na temat polityki rozwojowej i projektów w tej dziedzinie. Jest to doskonałe uzupełnienie szerszego programu na rzecz zrównoważonego rozwoju realizowanego przez forum na rzecz zrównoważonego rozwoju z nadrzędnym celem zintegrowania wewnętrznych i zewnętrznych aspektów celów zrównoważonego rozwoju. W praktyce znaczna część dyskusji na tym forum zostanie poświęcona realizacji celów zrównoważonego rozwoju wewnątrz UE. Aby zapewnić synergię, prace forum na rzecz zrównoważonego rozwoju będą musiały być ściśle koordynowane z forum politycznym ds. rozwoju.

5. Podstawowe cechy/elementy składowe europejskiego forum na rzecz zrównoważonego rozwoju

5.1 Mając na uwadze bezprecedensowe cele zrównoważonego rozwoju oraz fakt, że cały czas trwa opracowywanie ram zarządzania, struktura forum powinna w szczególności sposób koncentrować się na aspektach zarządzania pracami będącymi w toku oraz powinna pozostać elastyczna. Forum będzie musiało zostać zintegrowane z pełnym cyklem polityki w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Cel ten wymaga szczegółowego przeglądu po ukształtowaniu ram zarządzania UE i państw członkowskich dla programu działań 2030.

5.2 Po przeanalizowaniu podstawowych cech forum w ramach opracowywania niniejszej opinii Komitet jest przekonany, że w chwili uruchomienia forum powinno obejmować następujące elementy:

5.3 Uczestnicy

5.3.1 Jeśli chodzi o udział zainteresowanych stron pozarządowych, celem jest włączenie możliwie jak największej liczby uczestników, zgodnie z podejściem przedstawionym w punkcie 3.3, i uwzględnienie przedstawicieli:

- organizacji pozarządowych zajmujących się rozwojem, sprawami społecznymi, ochroną środowiska, prawami człowieka i niedyskryminacją,
- sektora prywatnego, w tym przemysłu, MŚP i mikroprzedsiębiorstw, usług i zrównoważonych inwestycji,

---

⁽⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Elementy struktury, organizacji i funkcjonowania platformy na rzecz większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w promowanie na szczeblu wspólnotowym polityki integracji obywateli państw trzecich” (Dz.U. C 27 z 3.2.2009, s. 95).

- związków zawodowych,
- rolnictwa, sektora leśnego,
- konsumentów,
- wymiaru kulturowego zrównoważonego rozwoju,
- młodzieży,
- podmiotów odpowiedzialnych za rozwój obszarów miejskich i wiejskich,
- i innych stosownych sektorów.

5.3.2 W proces ten muszą być zaangażowane grupy społeczeństwa obywatelskiego, których interesy zwykle nie są dobrze reprezentowane na szczeblu UE. Poza tym wśród uczestników powinni znaleźć się nie tylko przedstawiciele organizacji, lecz liderzy autentycznych inicjatyw i podmiotów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, którzy mogą wnieść doświadczenie ze sprawdzonych rozwiązań.

5.3.3 Skład forum powinien być wyważony, tak aby należeli do niego przedstawiciele różnych sektorów i grup zainteresowanych stron oraz by odpowiednio obejmował swym zakresem wszystkie wymiary zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie trzeba będzie uwzględnić zróżnicowaną tematykę poszczególnych posiedzeń. Zapewni to stałe uczestnictwo podstawowych grup z obszaru polityki zrównoważonego rozwoju, natomiast udział pozostałych grup będzie zależał od konkretnej tematyki. Grupy podstawowe to takie, które dążą do realizacji wszystkich 17 celów zrównoważonego rozwoju i koncentrują się na nadrzędnych kwestiach dotyczących zarządzania. Uczestnictwo specjalnych grup dyskusyjnych będzie uwarunkowane otwartym zaproszeniem, w którym będzie określony porządek dzienny poszczególnych posiedzeń.

5.3.4 Skład członkowski forum powinien odzwierciedlać międzypoziomowe sprawowanie rządów, jak również ciągłość i elastyczność wiedzy eksperckiej. Główny nacisk położony będzie na organizacje prowadzące działalność na poziomie europejskim. Jeśli chodzi o poziom krajowy i niższy, na forum powinni być obecni przedstawiciele rad zrównoważonego rozwoju, rad społeczno-gospodarczych oraz społeczności lokalnych i regionalnych. Należy przewidzieć współpracę z Komitetem Regionów.

5.3.5 Z punktu widzenia instytucjonalnego Komisja, zwłaszcza w osobie wiceprzewodniczącego odpowiedzialnego za koordynację w obszarze polityki zrównoważonego rozwoju, musi być obecna na posiedzeniach i zapraszana do przeprowadzania prezentacji oraz uczestnictwa w dialogu z zainteresowanymi stronami. Zapraszać należy również przedstawicieli Rady UE i Parlamentu Europejskiego.

5.3.6 Swoją reprezentację w ramach forum powinno mieć środowisko naukowo-badawcze. Włączenie filara naukowego mogłoby również ułatwić wzajemną wymianę informacji między środowiskiem naukowym a politycznym w ramach realizacji programu działań 2030 na szczeblu UE.

5.3.7 Aby umożliwić uczestnictwo organizacjom społeczeństwa obywatelskiego o ograniczonych zasobach, trzeba będzie zapewnić im zwrot kosztów podróży i zakwaterowania.

5.3.8 W celu zachowania równowagi między ciągłością a elastycznością wybór uczestników niestałych powinien dokonywać się z wyprzedzeniem przed każdym posiedzeniem forum przy jednoczesnym uwzględnieniu zakresu tematycznego danego posiedzenia i na podstawie otwartego zaproszenia do udziału. Podobną procedurę stosuje się z powodzeniem w odniesieniu do Europejskiego Forum Migracji.

5.3.9 Warunki udziału będą przejrzyste, co będzie sprzyjać integracji i zaufaniu, a od uczestników będzie się wymagać wpisu do unijnego rejestru służącego przejrzystości i zobowiązania do przestrzegania właściwych zasad, takich jak stambulskie zasady skuteczności rozwoju organizacji społeczeństwa obywatelskiego⁽⁵⁾.

---

(5) <http://cso-effectiveness.org/InternationalFramework>

5.4 Organizacja i zarządzanie

5.4.1 Aby odpowiednio określić status instytucjonalny i strukturę organizacyjną forum, należy wziąć pod uwagę jego liczne funkcje. Ogromną wartość ma jego niezależność i wiarygodność. Zarządzanie forum będzie musiało być możliwie jak najwyraźniej określone i przejrzyste, przy czym należy unikać wszelkiego zacierania zakresów odpowiedzialności.

5.4.2 Forum powinno być prowadzone i koordynowane przez EKES, który jest organem odpowiedzialnym za ułatwianie uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego na poziomie UE.

5.4.3 Przygotowaniami do posiedzeń powinien kierować zarząd z mieszanym składem obejmującym przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron, którzy będą stanowili większość członków zarządu, jak również przedstawicieli Komisji i EKES-u. Członkowie zarządu mogliby być wybierani przez uczestników forum na rzecz zrównoważonego rozwoju na zasadzie rotacji, tak samo jak w przypadku Europejskiego Forum Migracji.

5.5 Proces roboczy i posiedzenia

5.5.1 Forum należy nadać strukturę nieustannego procesu roboczego. Każdego roku będą się odbywały regularne posiedzenia, którym będą towarzyszyły posiedzenia przygotowawcze czy to w formie posiedzeń otwartych typu *open space*, grup roboczych, czy też ciągłej współpracy w oparciu o platformy online z wykorzystaniem innowacyjnych metod organizacji procesów komunikacji i wydarzeń.

5.5.2 Skład oraz sposób funkcjonowania forum powinny respektować prawo organizacji społeczeństwa obywatelskiego do wnoszenia swojego wkładu w sposób niezależny i oparty na samoorganizacji.

5.5.3 Forum będzie dążyło do ścisłego powiązania z procesem realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu europejskim oraz odpowiednio na szczeblu ONZ i państw członkowskich. Oczekuje się, że na szczeblu państw członkowskich rządy krajowe dostosują się do uniwersalnych celów oraz będą przedkładały sprawozdania w ONZ, gdzie utworzono Forum Polityczne Wysokiego Szczebla ds. Zrównoważonego Rozwoju, powierzając mu zadanie kierowania realizacją programu działań ONZ do roku 2030 oraz monitorowania tej realizacji. Posiedzenia plenarne forum powinny odbywać się przynajmniej raz w roku, przed corocznym letnim posiedzeniem Forum Politycznego Wysokiego Szczebla, aby można było wykorzystać na nim poczynione ustalenia.

5.5.4 W kwestii harmonogramu innych posiedzeń należy kierować się europejskim semestrem, negocjacjami budżetowymi i programem prac Komisji Europejskiej. Forum ułatwi udział partnerów ze społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron w nowych programach wzajemnej oceny rządów państw członkowskich, które są obecnie analizowane przez Europejską Sieć Zrównoważonego Rozwoju.

5.5.5 Innym ważnym punktem odniesienia dla zaangażowania zainteresowanych stron w monitorowanie są sprawozdania z monitorowania realizacji programu działań do roku 2030 w UE, zwłaszcza sprawozdania z monitorowania sporządzane przez Eurostat na potrzeby debat prowadzonych w ramach forum stanowiłyby wiarygodną bazę wiedzy.

5.6 Ustalanie porządku obrad

5.6.1 Porządek obrad posiedzeń plenarnych musi systematycznie koncentrować się wszechstronnie na postępach i metodach programu działań 2030. Ponadto mogłyby skupiać się na konkretnym temacie obejmującym grupę celów zrównoważonego rozwoju lub na temacie o znaczeniu horyzontalnym dla większej liczby celów zrównoważonego rozwoju (np. ograniczanie o połowę ubóstwa i nierówności jednocześnie). Porządek obrad powinien być opracowany w sposób zachęcający do współpracy zainteresowane strony z różnych środowisk.

5.6.2 W związku z tym, że forum powinno funkcjonować jako organ niezależny i przejrzysty, porządek obrad będzie konsultowany z uczestnikami za pośrednictwem zarządu forum.

5.7 Baza wiedzy

5.7.1 Aby zapewnić skuteczność i adekwatność podejmowanych działań, dyskusje prowadzone w ramach forum muszą opierać się na doskonałej bazie wiedzy. Należy oczekiwać, że Eurostat nadal będzie przedstawiał dwa razy w roku sprawozdania⁽⁶⁾ dotyczące monitorowania realizacji programu działań ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 w UE. Sprawozdania te będą się składały na bazę wiedzy służącą dyskusjom prowadzonym w ramach forum.

5.7.2 W omawianym procesie należy uwzględnić informacje pochodzące z niezależnych źródeł, np. sprawozdania i inicjatywy zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, krajowych rad społeczno-gospodarczych i rad zrównoważonego rozwoju, środowiska naukowego i jednostek badawczych, takich jak system zarządzania wiedzą na temat celów zrównoważonego rozwoju opracowany przez Międzynarodowy Instytut Zrównoważonego Rozwoju, oraz europejskich agencji, jak również prowadzone przez obywateli działania w zakresie monitorowania. Pozyskiwanie informacji mogłoby zostać wsparte przez platformy internetowe. Aby pozyskać wiedzę ekspercką w drodze zapraszania ekspertów lub inicjowania badań naukowych, forum powinno dążyć do wykorzystywania istniejących możliwości badawczych.

5.7.3 W oparciu o doświadczenia związane ze sprawdzonymi wzorcami wykorzystywanymi w ramach krajowych rad zrównoważonego rozwoju forum powinno nawiązać współpracę z instytucjami finansującymi badania oraz zapoczątkować transdyscyplinarne badania transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju w całej Europie.

5.8 Rezultaty

5.8.1 Wyniki spotkań i dyskusji forum spotkań należy przedstawić w sprawozdaniach lub innych odpowiednich formach dokumentacji. Wszyscy przedstawiciele powinni mieć gwarancję, że ich poglądy i zalecenia będą przedstawione w dokumentacji końcowej. Rozwiązywanie konfliktów interesów leży w gestii zarządu. Organizacje uczestniczące powinny mieć również możliwość przedstawienia swoich wyników badań i sprawozdań w ramach dokumentacji końcowej.

5.8.2 Jeżeli Eurostat lub Komisja będą regularnie sporządzały sprawozdania z postępów na rzecz zrównoważonego rozwoju, forum proponuje uwzględnienie swoich ustaleń w formie kontrsprawozdania z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego.

5.8.3 Należy dopilnować, by rezultaty uwzględniano w pracach nad programem działań 2030, realizowanych przez Komisję i inne instytucje europejskie, oraz by dokładnie monitorowano wszystkie informacje zwrotne.

5.8.4 Innym rezultatem może być szereg europejskich dialogów ze specjalnymi grupami interesu lub innymi docelowymi grupami obywateli, np. z młodymi ludźmi jako przedstawicielami kolejnego pokolenia osób podejmujących decyzje, mającymi osiągnąć wiek emerytalny w roku 2050.

5.8.5 Ponadto forum może zdecydować o ustanowieniu nowych form współdziałania. Możliwe jest ustanowienie europejskiej nagrody za działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju, przyznawanej za nadzwyczajne działania i przywództwo ze strony społeczeństwa obywatelskiego.

5.9 Finansowanie

5.9.1 EKES mógłby zaoferować swoją infrastrukturę techniczną oraz zarządzanie sekretariatem. Kwestia wymaganych środków na zwrot kosztów podróży dla uczestników i prelegentów, a także zarządzania platformami internetowymi i sporządzania sprawozdań i dokumentów końcowych będzie musiała zostać przeanalizowana z partnerami współpracującymi.

Bruksela, dnia 26 maja 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-GT-15-001>